

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

Implementatie Motu Proprio Summorum Pontificum

ir. J.P. Oostveen

Inleiding

Het is inmiddels een jaar geleden dat ik hier op het feest van St. Agnes als President van de Internationale Federatie Una Voce de Una Voce beweging heb mogen toelichten. Thans sta ik hier wederom op het feest van St. Agnes dit keer om iets te zeggen over de implementatie van het Motu Proprio *Summorum Pontificum*. Nu niet als President van de Internationale Federatie Una Voce, maar als voorzitter van de Stichting Ecclesia Dei Delft. Het presidentschap heb ik tijdens de algemene Vergadering in november kunnen overdragen, en als Vice-President kan ik mijn aandacht weer meer aan de Nederlandse situatie wijden.

Dank aan pater Knudsen van de Priesterbroederschap St. Petrus, die mij voor deze voordracht uitgenodigd heeft, doch vooral ook diepe gevoelens van dankbaarheid aan het adres van de St. Agnes Parochie, Pastoor Braam, Hans Govers en Bram Biersteker en alle andere leden van de parochieraad en het bestuur, die dit mogelijk hebben gemaakt.

Diegenen die in het afgelopen jaar de berichtgeving voorafgaand aan het verschijnen van het Motu Proprio *Summorum Pontificum* hebben gevolgd weten hoe hierover van alle zijden is gespeculeerd. Speculaties in de media gingen tot op het laatste moment door en ingegeven door het lange uitblijven van het document werd er zelfs gesuggereerd dat onze Heilige Vader bang zou zijn voor de houding van meerdere Kardinalen en Bisschoppen en daarom besloten zou hebben het document niet of in verslachte vorm te publiceren.

Dat dit soort speculaties geheel tegen beter weten in gingen, is vorig jaar al geduid¹ hetgeen inmiddels door

¹ Thans zijn we aan het heden toegekomen en brengt ons bij het pontificaat van Paus Benedictus XVI. Zoals we hiervoor al hebben aangegeven, hebben zowel het Indult van 1984 als het Motu Proprio uit 1988 niet die vruchten opgeleverd, die bij de afkondiging ervan bedoeld was.

Enerzijds als gevolg van een openlijke obstructie door een groot aantal diocesane Bisschoppen, priesters en anderen, anderzijds door het ontbreken van sancties. Kennelijk kunnen we niet zonder meer uitgaan van de goede Wil van Bisschoppen, priesters en medegelovigen.

Echter zij, die de geschriften van onze H.Vader kennen, weten dat hij de problematiek volkomen doorheeft en dat hij zich zal inspannen om de beste oplossing te zoeken. Onze H. Vader waarschuwde in 1966 tijdens een voordracht op de Duitse "Kirchentagung" als pater professor Joseph Ratzinger al voor de ontwikkelingen inzake de Liturgiehervorming.

Hij weet ook uit ervaring welke weerstand hij van Bisschoppen en priesters kan verwachten. Hij heeft daar onvergetelijke herinneringen aan, zoals de dreiging van de Europese Bisschoppenconferentie met een schisma in 1986, Hij zat daarbij als kardinaal naast de H.Vader, en tegenover de vertegenwoordiging van de Europese Bisschoppen. Ook het mislukken in 1988 van de verzoening met Mgr. Lefebvre op het allerlaatste moment nadat het protocol al ondertekend was, kan men op conto van de Franse Bisschoppen schrijven. *[Inmiddels is nu ook bekend geworden dat na het verschijnen van het Motu Proprio Ecclesia Dei een gelijksoortige bijeenkomst is geweest als die in 1986. Deze bijeenkomst heeft er toe geleid dat het Motu Proprio Ecclesia Dei in de praktijk tot een nagenoeg inhoudsloos document is verworpen]*

Ondanks deze ervaringen als kardinaal heeft Benedictus XVI de voorbereiding tot het vrijgeven van de traditionele Romeinse Liturgie ter hand genomen. En weer zijn het de Franse en Duitse Bisschoppen die moeilijkheden maken.

Bovendien weet deze Paus ook maar al te goed dat voor een succesvolle oecumene met de Oosterse Kerken het herstel van de Traditie in de Rooms-Katholieke Kerk, in casu het eerherstel van de traditionele

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

de publicatie van het Motu Proprio Summorum Pontificum ook is bevestigd.

Het Motu Proprio Summorum Pontificum

Naar aanleiding van de vele speculaties en de protesten van meerdere Bisschoppenconferenties ben ik, als President van de Internationale Federatie Una Voce in juni vorig jaar samen met een bestuursdelegatie naar Rome gevlogen. Daarbij was onder-tussen ook een reeds lopend verzoek om een audiëntie ingewilligd via een plaats op de eerste rij tijdens de algemene audiëntie. Zo'n plaats op "Prima Fila" geeft immers het voorrecht om na afloop van de generale audiëntie een kort, doch privaat onderhoud met de H.Vader te hebben. Hiermee vervangt Paus Benedictus XVI de vele private audiënties, waar Paus Johannes Paulus II om bekend stond. Tijdens dit onderhoud verzekerde Paus Benedictus XVI ons over het Motu Proprio "Het komt spoedig, voor de zomer" en "Het is goed voor de gehele Kerk". Dit laatste werd ons ook elke keer dat wij in Rome waren door zowel Dario Kardinaal Castrillon Hoyos -President van de Pauselijke Commissie Ecclesia Dei- en Aartsbisschop Ranjith -secretaris van de Congregatie voor de Eredienst en Sacramenten- steeds weer benadrukt. De belangrijkste motivatie van onze Heilige Vader voor de publicatie van het Motu Proprio is dat: "het is Goed voor de Kerk"². Dat daarbij ook andere aspecten mede een rol hebben gespeeld, zoals een gebaar van verzoeningsgezindheid in de richting van de Broederschap St. Pius X, het beantwoorden van een groeiend verzoek door de Priesterbroederschap St. Petrus en andere vooral ook jonge diocesane priesters, alsmede zekere Katholieke lekenorganisaties, zoals aartsbisschop Ranjith dat noemde³ en dit kan niet anders zijn dan dat hier de internationaal opererende Una Voce beweging is bedoeld, heeft op deze besluitvorming van de H.Vader zeker stimulerend gewerkt.

En ja, op de laatste dag voor het zomerreces, zaterdag 7 juli 2007, werd het Motu Proprio Summorum Pontificum gepubliceerd tezamen met een begeleidende brief aan alle Bisschoppen in de wereld.

Het moet gezegd worden dat het Motu Proprio Summorum Pontificum de stoutste dromen ruimschoots oversteeg. Het document is niet alleen voor leken helder, het zit ook (kerk)juridisch goed in elkaar. Het erkent dat de traditionele Romeinse Liturgie formeel nooit verboden is geweest en gaat dan ook ver in de bevrijding van deze Liturgie. De inhoud komt er op neer dat iedere priester het recht heeft om volgens deze Ritus de H.Mis te celebreren en iedere gelovige heeft het recht op een H.Mis, die volgens de traditionele Romeinse Ritus wordt opgedragen.

Romeinse Liturgie een noodzakelijke voorwaarde is, een conditio sine qua non.

² de begeleidende brief van Paus Benedictus XVI aan de Bisschoppen van de hele wereld:

"Wat voor vorige generaties heilig was, blijft heilig en groots voor ons en het kan niet plots geheel verboden worden of zelfs beschouwd worden als schadelijk. Het is voor allen goed om de rijkdommen die zich ontwikkeld hebben in het geloof en gebed van de Kerk te bewaren en er hun juiste plaats aan te geven."

³ Interview met Aartsbisschop Ranjith, 22 november 2007

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

Desondanks, of misschien juist daardoor zien we dat een aantal Bisschoppenconferenties, de één nog meer dan de ander, bezig is het Motu Proprio te herinterpreteren tot een dode letter. Aartsbisschop Ranjith, secretaris van de Congregatie voor Eredienst en Sacramenten, zegt hierover: *“Het motu proprio Summorum Pontificum over de Latijnse liturgie van 7 juli 2007 is de vrucht van een diepe overdenking door de paus van de missie van de Kerk. Het is niet aan ons, die het kerkelijk paars en rood dragen, daar dan vraagtekens bij te zetten, ongehoorzaam te zijn en het motu proprio ongeldig te maken met allerlei eigen kleine regeltjes. Zelfs niet als dat gebeurt door een bisschoppenconferentie. Ook bisschoppen hebben dat recht niet”*⁴. Ook onze H.Vader neemt deze houding zeer hoog op en heeft de Pontificale Commissie Ecclesia Dei opdracht gegeven een nieuw document voor te bereiden. Over de inhoud van dit document is net als voor de publicatie van het Motu Proprio een strikte geheimhouding bevolen en wanneer het zal worden gepubliceerd weet ook nog niemand.

Met de publicatie van het Motu Proprio Summorum Pontificum ziet de Internationale Federatie Una Voce zich gesteld voor een gewijzigde taakstelling. Overeenkomstig de Wil van onze H.Vader zal de Internationale Federatie en daarmee zullen ook de aangesloten landelijke en lokale organisaties zich in samenspraak met de Pauselijke Commissie Ecclesia Dei inzetten voor een juiste implementatie van het Motu Proprio. Daar waar dat mogelijk is, zal dat in samenwerking met de lokale Bisschoppen geschieden.

Nederlandse situatie

Daarmee komen we op het onderwerp van deze voordracht: de implementatie van het Motu Proprio Summorum Pontificum. Dit brengt ons als Stichting Ecclesia Dei Delft, lid van de Internationale Federatie Una Voce, ook terug in Nederland.

Hoe is de situatie in Nederland. Wel ik kan u verzekeren dat de Nederlandse situatie gunstig afsteekt vergeleken bij vele andere landen. Ik bedoel daarmee niet dat in Nederland alles al is geregeld en dat we met onze armen over elkaar kunnen gaan zitten. In tegendeel er is hier nog genoeg werk aan de winkel. Wel is het zo dat de Nederlandse Bisschoppenconferentie op dezelfde dag, waarop het Motu Proprio Summorum Pontificum werd gepubliceerd een positief communiqué heeft doen uitgaan en met een imprimatur van 15 augustus 2007 door Mgr. Hurkmans de onveranderlijke gebeden volgens het Missale Romanum van de Zalige Paus Johannes XXIII met de titel *“Het Heilig Misoffer”* heeft uitgegeven. Deze titel zelf spreekt al boekdelen, ons episcopaat vormt hierin een vooruitstrevende uitzondering binnen het wereld-episcopaat. Zozeer zelfs dat tijdens de Algemene Vergadering van de Internationale Federatie Una Voce in Rome gesproken werd van een “miracle”, een wonder: het episcopaat van een land waar nog onlangs enige dominicanen met een zeer dubieus document het wereldnieuws haalden, het land vanwaar uit de afgelopen

⁴ Lezing van Aartsbisschop Ranjith tijdens de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging voor Latijnse Liturgie

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

decennia de “Dutch disease “ over de gehele wereld werd verspreid, heeft op eigen initiatief en in een handzaam formaat de vaste gebeden van de traditionele Romeinse Liturgie uitgegeven. Dit groene boekje reist nu met Mgr. Rifan uit Santos (Brazilië) de hele wereld rond als voorbeeld hoe Bisschoppen ook kunnen reageren op het Motu Proprio.

Hiernaast blijken de Nederlandse Bisschoppen -interview dr. Mag Hermans voor Radio Vaticana⁵- ook het initiatief te hebben genomen om op de seminaries weer de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie in het lespakket van de seminaristen op te gaan nemen .

Wij zijn ons episcopaat zeer dankbaar voor al deze pro-actieve reacties op het Motu Proprio en hopen dat de verschillende individuele Bisschoppen deze pro-actieve koers ook in hun eigen diocees zullen doorzetten.

Het verheugt ons ook dat de Vereniging voor Latijnse Liturgie direct positief op het Motu Proprio Summorum Pontificum heeft gereageerd en dat zij nu ook de traditionele Romeinse Liturgie zal gaan promoten.

Liturgisch erfgoed

Met de uitgave van het Motu Proprio heeft onze H.Vader in de allereerste plaats een indrukwekkende schat aan overgeleverde liturgische rijkdom voor de gehele Kerk weer beschikbaar gesteld. Of zoals de Nederlandse Bisschoppen in hun verklaring van 7 juli 2007 verwoorden: “*Summorum Pontificum is allereerst een rijke en diepe spirituele reflectie over de traditie van de vierende Kerk die God lof en dank zegt*”⁶.

Het betreft hier een schatkamer van een liturgisch erfgoed, die door een combinatie van liturgische archeologie⁷ en op een breuk-ideologie⁸ geïnspireerde na-conciliaire propaganda, waarbij in navolging van de reformatie en het humanisme vooral de Middeleeuwen het hebben moeten ontgelden⁹, decennialang

⁵ <http://www.radiovaticana.org/ted/Articolo.asp?c=167542>

⁶ Verklaring van de Nederlandse Bisschoppen d.d. 7 juli 2007 bij de gelegenheid van het verschijnen van het Motu Proprio *Summorum Pontificum* van Paus Benedictus XVI

⁷ Recensie door Joseph Kardinaal Ratzinger van Dom Alcuin Reid's boek 'The Organic Development of the Liturgy' (2004) http://www.ratzingerfanclub.com/organic_development.html

⁸ Benedict XVI's Assessment of 2005, Address to Members of the Roman Curia on Dec. 22

⁹ Op de website van de http://www.katholiekederland.nl/abc/detail_objectID573567.html staat, onder verantwoordelijkheid van de Nederlandse Bisschoppenconferentie, hierover:

Hocus pocus

In de Middeleeuwen waren vrijwel alle mensen ongeschoold. Dat gold ook voor de geestelijken op het platteland. Menig parochiepriester had geen idee wat hij aan het doen was tijdens het opdragen van de Mis. Het kon zijn, dat een priester in het Latijn gebeden zei, die hij niet begreep omdat hij de taal nooit echt geleerd had. Verhaspelingen van de tekst waren bovendien aan de orde van de dag. Deze misstand ligt aan de oorsprong van de toverspreuk 'Hocus pocus Pilatus pas'. De spreuk is een mengsel van Latijnse woorden uit de Mis. 'Hocus pocus' komt van de instellingswoorden

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

afgesloten is geweest en thans door Paus Benedictus XVI weer heropend is. Dit is een uitermate groot Goed voor de gehele Kerk.

Als kanttekening hierbij geldt, dat de traditionele Romeinse Liturgie, die door Paus Pius V naar aanleiding van het Concilie van Trente tot norm voor de gehele Latijnse Kerk werd verheven, de Liturgie is die aan het Pauselijk hof in gebruik was. Daar aan het Pauselijk hof is zij door de eeuwen heen organisch gegroeid en als zodanig gaat zij rechtstreeks terug op de eerste bronnen. Met andere woorden deze anti-propaganda slaat werkelijk als een tang op een varken. Sterker nog de wijze waarop deze propaganda in zijn algemeenheid over de middeleeuwen meent te moeten spreken en te oordelen doet volledig onrecht aan onze eigen voorouders, zij is ronduit beledigend en een uiting van hoogmoed.

Door het Missaal van Paus Paulus VI uit 1969 de “gewone uitdrukking van de *Lex orandi*”¹⁰ te noemen en het Missaal van de Zalige Johannes XXXIII uit 1962 “de buitengewone uitdrukking van dezelfde *Lex orandi*”¹¹, terwijl “beide uitdrukkingen van de *Lex orandi* van de Kerk op geen enkele wijze tot een splitsing van de *Lex credendi* van de Kerk kunnen leiden”¹² heeft onze H.Vader ons allen een les geleerd¹³. Een les die met de uitgave van het Motu Proprio in praktijk is gebracht

Omdat aldus geen tegenstelling kan bestaan tussen de twee door de Kerk gepromulgeerde uitdrukkingen van dezelfde “*Lex orandi*”, waarbij tevens geldt dat “de buitengewone uitdrukking wegens het eerbiedwaardige en oude gebruik ervan de gepaste eer dient te genieten”¹⁴, volgt dat de “*Lex orandi*” en de “*Lex credendi*”

van Jezus bij de Consecratie: ‘Want dit is mijn Lichaam’, ‘Hoc est enim corpus meum’. ‘Pilatus pas’ komt uit het Credo, waarin onder meer beleden werd dat Jezus ‘geleden heeft onder Pontius Pilatus’, ‘sub Pontio Pilato passus’.

Afgodendienst

Omdat veel priesters niet wisten waar het in de mis eigenlijk om draaide, bestonden er in de Middeleeuwen allerhande magische en bijgelovige opvattingen: bij de geestelijkheid, en vooral ook bij de aan haar zorg toevertrouwde kudde van gewone gelovigen. Aan de verkeerde opvattingen ontsproten allerhande verkeerde praktijken, die de misviering op veel plaatsen in Europa ontsierden. Onder meer op deze misstanden reageerden de Hervormers van de 15e en 16e eeuw. In de protestantse Heidelbergse Catechismus van 1563 werd de eucharistieviering verworpen als een ‘paapse afgodendienst’.

Terug naar de bron

De bedoeling van de Tridentijnse concilievaarders was de eucharistieviering zo te hervormen, dat de orde van dienst voortaan gebaseerd was op de pauselijke liturgie van de eerste eeuwen. De concilievaarders hadden met de humanisten en de reformatoren gemeen dat zij terug wilden naar de bron. De door de vaders nagestreefde herbronning is volgens moderne inzichten mislukt, omdat de kritische geesten van de 16e eeuw veel Middeleeuwse aanslibbels niet als zodanig wisten te herkennen.

Geen volksdeelname

In de Tridentijnse ritus bleef het offerkarakter van de mis sterk benadrukt. Het altaar werd vooral gezien als een symbool van de Calvarieberg waar Jezus zijn leven had geofferd, en minder als een tafel waar de gelovigen de Maaltijd des Heren vieren. Omdat de priester in deze opvatting de gestalte aannam van een offeraar, met zijn rug naar het volk toe, bleef de in de Middeleeuwen gegroeide afgrenzing tussen voorganger en gelovigen bestaan. Dat leidde ertoe dat de gelovigen praktisch gesproken niet deelnamen aan de eucharistie, maar de Mis alleen maar bijwoonden.

¹⁰ Artikel 1 uit het Motu Proprio Summorum Pontificum

¹¹ Artikel 1 uit het Motu Proprio Summorum Pontificum

¹² Artikel 1 uit het Motu Proprio Summorum Pontificum

¹³ *Lex orandi, lex credendi* (wet van het bidden, wet van het geloof) houdt in dat zoals men bidt men ook gelooft en zoals men gelooft zo bidt men ook: het gaat Z.H. Benedictus XVI hier om het Geloof en het Gebed van de Kerk.

¹⁴ Artikel 1 uit het Motu Proprio Summorum Pontificum

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

van de buitengewone uitdrukking, welke verankerd ligt binnen een Liturgische Traditie van 20 eeuwen, de norm is voor de “Lex orandi” en “Lex credendi” van de gewone uitdrukking, die als zodanig de *Editio Typica*¹⁵ is en blijft.

Zonder de priesters en de gelovigen, die een authentieke vorm van de gewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie voorstaan te kort te doen, moeten we met onze H.Vader constateren dat: “*op veel plaatsen de viering volgens het nieuwe missaal niet overeenkomstig de voorschriften plaatsvond, maar juist werd opgevat als een machtiging of zelfs een verplichting tot een ‘creativiteit’, die vaak leidde tot nauwelijks te dulden verminkingen van de Liturgie*”¹⁶. Gegeven deze constatering enerzijds en anderzijds ook beseffende dat een groot aantal priesters en gelovigen geheel misleid zijn en daardoor onwetend en feitelijk onschuldig hieraan meewerken en/of hebben meegewerkt, dient afgevraagd te worden hoe hiermee om te gaan. Velen van hen hebben de reeds genoemde breuk-ideologie als het ware met een paplepel ingegoten gekregen en hebben zonder dat zij dit beseffen, geen weet en zelfs geen gevoel meer voor de sacraliteit van de “Lex orandi” en “Lex credendi” van onze Moeder de H.Kerk. Sterker nog er zijn er bij die werkelijk ervan overtuigd zijn, dat zij zich aan de authentieke “Lex orandi” houden. Anderen echter, voelden zich als gevolg van deze liturgische aberraties niet meer in de Kerk thuis en hebben de Kerk, zo ontheemd als zij zich voelden, als niet meer praktiserend ogenschijnlijk verlaten.

Workshops/Trainingscursussen

Onze H.Vader schreef daarom aan de Bisschoppen van de hele wereld om vanuit “*uw liefde en pastorale wijsheid een stimulans en gids te zijn om dit te verbeteren*”¹⁷ door “*de beide vormen van het gebruik van de Romeinse ritus elkaar wederzijds te laten bevruchten*”¹⁸. Terwijl de bevruchting van de buitengewone uitdrukking onder leiding van de Pauselijke Commissie Ecclesia Dei zal plaats vinden, vindt de bevruchting van de gewone uitdrukking door de buitengewone uitdrukking vooral plaats vanuit de normerende voorbeeldfunctie, die “*de buitengewone uitdrukking wegens het eerbiedwaardige en oude gebruik*” bezit. De aanraking met de “Lex orandi” en “Lex credendi” van de buitengewone uitdrukking zal op de goedwillende priesters zeker een goede uitwerking hebben. Om die reden is het voor de gehele Kerk van groot belang dat de priesters via de normerende voorbeeldfunctie van de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie weer in aanraking kunnen komen met de “Lex orandi” en de “Lex credendi” van de Kerk

Zo laat dit alles ook onverlet dat wanneer beide vieringen overeenkomstig de traditie van de Kerk worden opgedragen, geldt dat “*beide vormen volwaardige uitingen zijn van de liturgische traditie van de Rooms-Katholieke Kerk*”¹⁹ en daarmee van de “Lex orandi” en “Lex credendi” van onze Moeder de H.Kerk

¹⁵ Artikel 1 uit het Motu Proprio Summorum Pontificum

¹⁶ de begeleidende brief van Paus Benedictus XVI aan de Bisschoppen van de hele wereld

¹⁷ de begeleidende brief van Paus Benedictus XVI aan de Bisschoppen van de hele wereld

¹⁸ de begeleidende brief van Paus Benedictus XVI aan de Bisschoppen van de hele wereld

¹⁹ Verklaring van de Nederlandse Bisschoppen d.d. 7 juli 2007 bij de gelegenheid van het verschijnen van het Motu Proprio Summorum Pontificum van Paus Benedictus XVI

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

In zijn begeleidende brief aan de Bisschoppen maakt onze H.Vader melding van de constatering dat *“het gebruik van het oude missaal veronderstelt een zekere mate van liturgische vorming en tevens het hebben van een toegang tot de Latijnse taal; het een, noch het ander treft men vaak aan.”*²⁰ Een constatering, die overeenkomt met een veel gehoorde klacht onder vooral de jongere priesters. Het is omwille van deze reden dat diverse lokale Una Voce organisaties, zoals Una Voce Amerika, de Latin Mass Society of England and Wales en het Duitse Pro Missa Tridentina met succes het initiatief hebben genomen tot trainingscursussen voor priesters, die zich in de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Ritus willen bekwamen. Een initiatief dat blijkens een brief van het Staatssecretariaat aan Pro Missa Tridentina de volledige instemming heeft van onze H.Vader.

In dezelfde trant als deze laatste aanhaling van Paus Benedictus XVI in zijn brief aan de Bisschoppen van de wereld schrijven ook de Nederlandse Bisschoppen *“Tegelijkertijd zijn de bisschoppen zich ervan bewust dat de meeste priesters gewijd zijn na de invoering van het Romeins Missaal volgens de liturgie vernieuwing van het Tweede Vaticaans Concilie. Zij zijn daarom slechts deels of helemaal niet vertrouwd met het vroegere Romeins Missaal van 1962”*²¹.

Onze stichting heeft daarom tot tweemaal toe binnen Nederland een beperkte E-mailing laten uitgaan onder parochiepriesters om hen attent te maken op de door Pro Missa Tridentina georganiseerde trainingscursussen nabij de Nederlandse grens te Herzogenrath (bisdom Aken)²². Een zeker aantal Nederlandse priesters hebben hiervan dankbaar gebruik gemaakt, terwijl andere priesters nog uitkijken naar een voor hen geschikte gelegenheid, zowel naar tijdstip als naar locatie, om zich in deze Liturgie te kunnen bekwamen.

Initiatief

In het verlengde van de hiervoor reeds geconstateerde lacune en het grote belang voor de gehele Kerk dat priesters via de normerende voorbeeldfunctie van de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie weer in aanraking kunnen komen met de “Lex orandi” en de “Lex credendi” van de Kerk, dienen ook in Nederland trainingscursussen voor priesters te worden georganiseerd. Onze stichting zal daartoe binnenkort in samenwerking met de Priesterbroederschap St. Petrus trainingscursussen gaan organiseren. Daarbij zal

²⁰ de begeleidende brief van Paus Benedictus XVI aan de Bisschoppen van de hele wereld

²¹ Verklaring van de Nederlandse Bisschoppen d.d. 7 juli 2007 bij de gelegenheid van het verschijnen van het Motu Proprio *Summorum Pontificum* van Paus Benedictus XVI

²² PRO MISSA TRIDENTINA: http://www.pro-missa-tridentina.org/news/news_40.htm, organiseert van 3 tot 5 maart 2008 voor de derde maal een trainingscursus in Herzogenrath.

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

onze stichting uiteraard de organisatorische kant gaan trekken, de Priesterbroederschap St. Petrus zal de inhoudelijke liturgische kant verzorgen met de nodige nazorg, terwijl St. Agnes hierbij zal faciliteren. Het zal bij deze trainingscursussen niet uitsluitend moeten gaan om de “art” als een uiterlijk kunstje, maar vooral om de “Esse”, de innerlijke liturgische devotie van de priester. En indien de praktijk dit wenst, zullen deze cursussen niet alleen op de priesters zijn gericht, doch ook op diakens, acolieten, misdienaars alsmede de muzikale omlijsting zoals orgel en zang. Alleen daardoor kunnen we werken aan de door onze H.Vader gewenste bevruchting van de gewone uitdrukking door de buitengewone uitdrukking van het Romeinse missaal.

Wij dienen bij dit alles steeds te bedenken dat veel priesters en gelovigen als gevolg van een jarenlange indoctrinatie tegen de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie niet in staat zijn om in volle vrijheid hierover te oordelen en dat zij veelvuldig belast zijn met onjuiste vooroordelen, zonder dat zij dit zelf beseffen. Dit is een zeer belangrijk aspect dat zeker niet mag worden verwaarloosd en dus ook onze aandacht verdient. Het gaat hier niet om het voeren van “propaganda” voor de buitengewone uitdrukking van de Romeinse liturgie, maar wel om op liefdevolle wijze het weerleggen van de vele vooroordelen en dus om de Liefde tot de Waarheid betreffende de Romeinse Liturgie. Immers alleen de Waarheid kan de mens vrijmaken en garant staan voor een vrije wil als basis voor de keuze van het Goede.

Tegen deze achtergrond is het voor een goede en vruchtbare opzet van deze trainingscursussen onontbeerlijk dat de Nederlandse Bisschoppenconferentie dit in een positief stimulerende brief aan de diocesane priesters duidelijk maakt. Daarom hebben wij de Nederlandse Bisschoppen verzocht om een brief, waarin de priesters worden aangemoedigd om aan de trainingscursussen deel te nemen. Dit zou zeker een aantal goed-willende priesters over een drempel kunnen helpen.

Wat te doen op korte termijn

Bij dit alles ook nog eens te beseffen dat het hier om een proces gaat dat de nodige tijd zal vergen. En nu hoor ik u verzuchten: “Ja, ja, dat kan dus allemaal wel zo zijn, maar dat zal mijn tijd nog wel even kunnen duren. Dit is lange termijn denken, maar wat hebben we op korte termijn daaraan”

Op korte termijn lijkt het dat iedereen een afwachtende houding aanneemt: de gelovigen wachten op het initiatief van de priesters en de priesters wachten op het initiatief van de gelovigen. Daarnaast lijkt het alsof men ook afwacht wat de Bisschop(pen) doen. Dit laatste lijkt mij, gezien de acties die door de Bisschoppenconferentie zijn genomen enigszins bevreedend. De Nederlandse Bisschoppen hebben met hun communiqué, de uitgave van “Het heilig Misoffer” alsmede het voornemen om de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie in het onderwijspakket van de seminaries op te nemen een overduidelijk signaal afgegeven.

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

Op grond van het Motu Proprio (art. 1 en 4) mogen alle priesters van de Latijnse ritus **of** het Romeinse missaal uitgegeven door de zalige paus Johannes XXIII in het jaar 1962 **of** het Romeinse missaal, gepromulgeerd door paus Paulus VI in het jaar 1970 gebruiken, zodra zij daartoe bekwaam zijn. Voor zulk een viering, volgens het éne of het andere missaal, heeft de priester geen toestemming nodig van de Heilige Stoel noch van zijn Ordinarius. Ook de gelovigen kunnen daarbij aanwezig zijn. Het is daarom aan te bevelen dat op een zo kort mogelijke termijn alle priesters, zodra zij daartoe bekwaam zijn, met een zo groot mogelijke regelmaat de H.Mis volgens de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Liturgie gaan celebreren en daarbij vooral de gelovigen voorlichten over deze Liturgie en hen zien te stimuleren aanwezig te zijn. Het is daarbij van groot belang deze H.Missen op die tijden te vieren waarop een redelijk aantal gelovigen in staat zijn deze bij te wonen.

Aan de andere kant (art. 5) geeft het Motu Proprio aan groepen gelovigen het recht om bij hun parochiepriesters verzoeken in te dienen voor deze buitengewone uitdrukking van de Romeinse Ritus. **Verzoeken die principieel ingewilligd dienen te worden.** Rome heeft hierbij uitdrukkelijk geen minimum grootte voor zo'n groep gelovigen aangegeven. Wel is aangegeven dat wanneer zo'n groep om deze Liturgische vorm verzoekt het moet gaan om een stabiele, continue groep. Dat wil zeggen een groep, die eventueel van wisselende samenstelling, continu gebruik zal blijven maken van zo'n geboden mogelijkheid.

Daarom ligt op korte termijn bij een ieder de taak om zijn of haar parochiepriester te verzoeken de H.Mis - vanwege de zondagsplicht- op zondag volgens de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Ritus te celebreren. Wanneer hierop niet wordt ingaan, enerzijds omdat de priester deze Liturgische vorm helaas afwijst, anderzijds omdat hij ondanks zijn goede wil niet daartoe in staat is, hetzij door gebrek aan bekwaamheid, hetzij door een overbelasting om voor een enkele gelovige ook deze H.Mis nog op te dragen. In al deze gevallen kunnen de gelovigen vervolgens een beroep doen op hun Bisschop, die overeenkomstig het Motu Proprio hier een regulerende functie heeft en de taak heeft de gelovigen, die hierom vragen op regionale basis de gelegenheid te schenken om de zondagsmis volgens de buitengewone Romeinse Ritus bij te wonen. Anders ligt het wanneer zo'n groep gelovigen zich heeft weten te verzekeren van een priester, die bereid is om met de nodige regelmaat deze H.Mis te celebreren, in dat geval dient de parochiepriester deze H.Mis toe te laten. Daarbij dient nog te worden opgemerkt dat een parochiepriester bij voldoende vraag zelfs een van de H.Missen volgens de gewone uitdrukking kan vervangen door een H.Mis opgedragen volgens de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Ritus.

Aangezien de kans groot is dat bovenstaande route tot chaos en mogelijk ook tot veel wederzijds onbegrip kan leiden, kunnen de Nederlandse Bisschoppen ook hier pro-actief en regulerend optreden. Zo zou gewerkt kunnen worden aan een netwerk over geheel Nederland waar regionaal de gelegenheid wordt geschapen tot het bijwonen van de H.Mis volgens de buitengewone Romeinse Liturgie.

Ondertussen blijft het van belang om de krachten te bundelen en vooral priesters, die van goede wil zijn te benaderen. Ook als zij zelf (nog) niet bekwaam zijn of zich als zodanig voelen, zijn er altijd andere priesters te vinden, die wel bekwaam zijn. Daarbij vooral te denken aan de priesters van de verschillende Priestergemeenschappen, die zich tot de traditionele Romeinse Ritus aangetrokken weten, zoals de Priesterbroederschap St. Petrus hier in St. Agnes, maar ook andere zoals het Instituut Christus, Koning en Hogepriester en Servi Jesu et Mariae.

Op dit moment zien we naast de locaties in Delft, Vlissingen en Amsterdam nieuwe centra ontstaan. Terwijl in het bisdom Roermond inmiddels meerdere priesters structureel -zij het nog op door de weekse dagen- de traditionele Romeinse Ritus aanbieden, zal het eerste structurele aanbod in het bisdom Den Bosch komende

Ecclesia Dei Delft

Stichting ter bevordering van de traditionele Romeinse Liturgie

info@ecclesiadei.nl

<http://www.ecclesiadei.nl>

aangesloten bij de Internationale Federatie Una Voce

<http://www.ifuv.org>

week van start gaan met een buitengewone H.Mis op elke vrijdag. In het bisdom Utrecht draagt pastoor Van der Vegt uit Wijhe al geruime tijd iedere eerste zaterdag van de maand om 13:00 uur de H.Mis op volgens de buitengewone Ritus en heeft nu ook kunnen regelen dat deze twee keer per maand, de 1ste en 3de zondag, in de H.Hart kerk te Deventer wordt opgedragen. Ook in het bisdom Haarlem draagt een parochiepriester al geruime tijd op door de weekse dagen de H.Mis volgens de buitengewone Liturgie op, terwijl anderen zich p dit moment daarin bekwamen.

Omdat op dit moment naar schatting circa 20 priesters, verspreid over meerdere bisdommen, zich daadwerkelijk aan het bekwamen zijn in de buitengewone Romeinse Ritus mag men verwachten dat binnen niet al te lange tijd het aanbod zal groeien en dat dit tevens stimulerend werkt op hun confraters, die nu nog afwachtende houding innemen, als ook op de gelovigen.

Ook zien we bij de gelovigen, zij het deels afwachtend, een roep naar de buitengewone uitdrukking van de Romeinse Ritus, zoals in de bisdommen Groningen/Leeuwarden en Breda. Hiernaast hebben we echter ook nog een aantal reeds bestaande groepen, die bij gebrek aan toelating in het pre-'Summorum Pontificum' tijdperk op "illegale" wijze doorgingen. Wij hopen dat zowel de Nederlandse Bisschoppen als deze gelovigen de wijsheid zullen bezitten om met elkaar in gesprek te gaan opdat deze gelovigen recht wordt gedaan door hen weer in de eenheid van de Kerk op te nemen en een reëel alternatief te bieden voor hun Liturgische aspiraties. Immers, deze gelovigen hebben deze situatie ook niet gewild en verlangden slechts een Liturgie, die voldeed aan de "Lex oratio" en de "Lex credendi" van de Kerk. Zij vonden deze in een Liturgie, die, zoals onze H.Vader thans heeft bevestigd, nooit verboden is geweest en werden vervolgens daarom onterecht uitgestoten. Een situatie die ook zij niet wilden. Het is onterecht om deze gelovigen een "ongehoorzaamheid" te verwijten, terwijl zijvolkomen ten onrechte niet verkregen, waar zij ook volgens het Motu Proprio Ecclesia Dei recht op hadden.

Om te besluiten, onze stichting stelt zich gaarne bereid om te bemiddelen bij het bundelen van de krachten. Stuur een E-mail met uw naam en adres, incl. postcode en wij zullen zorg dragen dat u in contact kunt komen met andere gelovigen, die bij u in de omgeving c.q. regio wonen.